

Sirküler No : 2018-1003

**Konu : TÜRK PARASI KIYMETİNİ KORUMA HAKKINDA 32 SAYILI KARARA İLİŞKİN
TEBLİĞ**

85 Sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı ile 32 sayılı Kararın "Döviz" başlıklı 4. maddesine aşağıdaki bent eklenmiştir.

"Türkiye'de yerleşik kişilerin, Bakanlıkça belirlenen haller dışında, kendi aralarındaki menkul ve gayrimenkul alım satım, taşıt ve finansal kiralama dahil her türlü menkul ve gayrimenkul kiralama, leasing ile iş, hizmet ve eser sözleşmelerinde sözleşme bedeli ve bu sözleşmelerden kaynaklanan diğer ödeme yükümlülükleri döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak kararlaştırılmaz."

Yukarıdaki düzenleme 13.09.2018 günü itibariyle yürürlüğe girmiştir. Buna göre;

- Gayrimenkul alım satım sözleşmeleri,
- Gayrimenkul kiralama sözleşmeleri,
- Menkul alım satım sözleşmeleri,
- Menkul kiralama sözleşmeleri,
- Taşıt ve iş makineleri kiralama ve alım satım sözleşmeleri,
- Finansal Kiralama (Leasing) sözleşmeleri, İş sözleşmeleri,
- Hizmet sözleşmeleri ve Eser sözleşmelerinde,

sözleşme bedeli ve bu sözleşmelerden kaynaklanan diğer ödeme yükümlülükleri döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak belirlenemeyecektir.

Türkiye'de Yerleşik Kişi Tanımı Genişletilmiştir

32 Sayılı Karar'ın 2. maddesinde **Türkiye'de yerleşik kişiler**, "Yurt dışında işçi, serbest meslek ve müstakil iş sahibi Türk vatandaşları dahil Türkiye'de kanuni yerleşim yeri bulunan gerçek ve tüzel kişiler" olarak tanımlanmıştır. Ancak Tebliğde yapılan aşağıdaki düzenleme ile **Türkiye'de yerleşik kişiler tanımı genişletilmiştir**. Buna göre;

Türkiye'de yerleşik kişilerin yurt dışındaki;

- Şube,
- Temsilcilik
- Ofis,
- İrtibat bürosu,
- İşlettiği veya yönettiği fonlar
- Yüzde elli ve üzerinde pay sahipliklerinin bulunduğu şirketler ile
- Doğrudan ya da dolaylı olarak sahipliklerinde bulunan şirketler

32 Sayılı Kararın 4. maddesinin (g) bendi uygulaması kapsamında **Türkiye'de yerleşik olarak değerlendirilecektir**.

	İşlem Türü	Sınırlamaya		İlgili Madde
		Tabi	Değil	
Türkiye’de yerleşik kişiler arasında yapılan	Gayrimenkul Satış	X		8/1
	Gayrimenkul Kiralama	X		8/2
	Gayrimenkul satış/kiralama sözleşmesinden kaynaklanan diğer yükümlülükler	X		8/1,2
	Kamu Kurumuna gayrimenkul satış/kiralama	X		8/12
	TSK Güçlendirme Vakfı Şirketlerine gayrimenkul satış/kiralama	X		8/12
	Döviz cinsinden/endeikli Kamu ihalelerinde yüklenicilerin üçüncü taraflarla akdedeceği gayrimenkul satış/kiralama	X		8/13
	Türkiye’de yerleşik yolcu, yük veya posta taşıma faaliyetinde bulunan ticari havayolu işletmeleri; hava taşıma araçlarına, motorlarına ve bunların aksam ve parçalarına yönelik teknik bakım hizmeti veren şirketlerin gayrimenkul satış/kiralama	X		8/17

	Sivil havacılık mevzuatı kapsamında havalimanlarında yer hizmetleri yapmak üzere çalışma ruhsatı alan veya yetkilendirilen kamu ya da özel hukuk tüzel kişiliği statüsündeki kuruluşlar gayrimenkul satış/kiralama	X		8/17
	Yukarıda sayılan kuruluşların kurdukları işletme ve şirketler ile doğrudan veya dolaylı olarak sermayelerinde en az %50 hisse oranına sahip olduğu ortaklıkların gayrimenkul satış/kiralama	X		8/17
	Gayrimenkul satış/kiralama sözleşmeleri kapsamında düzenlenen kıymetli evraklardaki bedeller	X		8/18
	Uluslararası piyasalarda fiyatı döviz cinsinden belirlenen kıymetli madenlere ve/veya emtiaya endekslenen ve/veya dolaylı olarak dövize endekslenen gayrimenkul satış/kiralama	X		8/19
	Dışarıda yerleşik kişilerin Türkiye'de bulunan şube, temsilcilik, ofis, irtibat bürosu, doğrudan veya dolaylı olarak yüzde elli ve üzerinde pay sahipliklerinin bulunduğu şirketler ile serbest bölgedeki faaliyetleri kapsamında serbest bölgelerdeki şirketlerin taraf olduğu gayrimenkul satış ve kiralama	X		8/16
	Türkiye'de yerleşik kişilerin yurt	X		8/20

	dışındaki şube, temsilcilik, ofis, irtibat bürosu, işlettiği veya yönettiği fonlar, yüzde elli ve üzerinde pay sahipliklerinin bulunduğu şirketler ile doğrudan ya da dolaylı olarak sahiplikleri bulunan şirketlerle yapılan gayrimenkul satış/kiralama			
	13 Eylül 2018'den önce akdedilmiş kiralama sözleşmeleri	X		8/24
	İş Sözleşmeleri	X		8/3
	TC Vatandaşı olmayan çalışanlarla yapılan iş sözleşmeleri		Evet	8/11
	Danışmanlık, aracılık ve taşımacılık dahil hizmet sözleşmeleri	X		8/4
	Eser sözleşmeleri	X		8/5
	İş makinesi dahil taşıt kiralama ve satış sözleşmeleri	X		8/6,7
	13 Eylül 2018'den önce akdedilmiş iş makinesi dahil taşıt kiralama		X	8/22
Türkiye'de yerleşik olmayan kişilerle yapılan	Gayrimenkul satış ve kiralama sözleşmeleri dahil yukarıda yer alan tüm sözleşmeler		X	Karar kapsamı dışındadır
Türkiye'de	Gayrimenkul satış ve kiralama		X	Karar

Dışındaki gayrimenkullerle ilgili sözleşmeler	sözleşmeleri			kapsamı dışındadır
---	--------------	--	--	-----------------------

Döviz cinsinden düzenlenemeyecek bir sözleşmeye konu ödemelerde tanzim edilecek kıymetli evraklar da Türk Lirası cinsinden olacaktır

Döviz cinsinden ve dövize endeksli olarak düzenlenemeyecek sözleşmeler kapsamında düzenlenecek kıymetli evraklarda yer alan bedellerin döviz cinsinden veya dövize endeksli olarak belirlenmesi mümkün olmayacaktır. Örneğin: Gayrimenkul kiralama sözleşmelerinin ya da taşıt satış sözleşmelerinin Türk Lirası cinsinden düzenlenmesi zorunludur. Bu sözleşmeler kapsamında yapılacak ödemelerin çek veya senet ile yapılması halinde bu çek veya senetler de Türk Lirası olarak tanzim edilmek zorundadır.

32 sayılı Kararın 4/g maddesinden istisna tutulan ancak 13.09.2018 tarihi öncesinde akdedilmiş sözleşmeler aynı kararın geçici 8. maddesinden de istisna olacaktır:

Tebliğ kapsamında akdedilecek sözleşmelerden istisna kapsamına alınan, ancak 32 Sayılı Kararın Geçici 8. maddesinin yürürlüğe girdiği 13.09.2018 tarihinden önce yapılmış bulunan sözleşmeler de geçici madde hükmünden istisna olacaktır.

Diğer bir ifadeyle, tebliğ ile döviz veya dövize endeksli olarak akdedilmesine imkân sağlanmış sözleşmelerden 13.09.2018 tarihi öncesi akdedilmiş olanların, 13.10.2018 tarihine kadar Türk Lirasına dönme zorunluluğu olmayacağına yer verilmiştir.

13.09.2018 tarihi öncesinde akdedilmiş olan iş makineleri dahil taşıt kiralama sözleşmeleri 32 sayılı kararın geçici 8. maddesinden istisna olacaktır

Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 Sayılı Kararın Geçici 8. maddesinin yürürlüğe girdiği tarihten önce akdedilmiş bulunan iş makineleri dâhil taşıt kiralama sözleşmeleri anılan geçici madde hükmünden istisna olacaktır.

Diğer bir ifadeyle, tebliğde döviz veya dövize endeksli olarak yapılmayacağı açıklanan iş makineleri dahil taşıt kiralama sözleşmelerinden, 13.09.2018 tarihi öncesinden akdedilmiş olan sözleşmeler, bu sözleşmelerin süresi dolana kadar sözleşme hükümleri dahilinde döviz veya dövize endeksli olmaya devam edebilecektir. Sözleşme süresi sonunda akdedilecek yeni sözleşmelerin ise Türk Lirası olarak tanzim edilmesi gerekecektir.

Somut bir örnek vermek gerekirse, filo kirama şirketleri, 13.09.2018 tarihi öncesinde yaptıkları döviz veya dövize endeksli sözleşmelere istinaden, bu sözleşmelerin süresi dolana kadar sözleşmede belirlenen sözleşme bedeline göre fatura tanzim etmeye devam edebileceklerdir.

İstisna kapsamına alınmayan sözleşmelerde sözleşme bedellerinin Türk Lirası olarak yeniden belirlenmesi zorunludur

13.09.2018 tarihinden önce akdedilen sözleşmelerde yer alan sözleşme bedeli ve bu sözleşmelerden kaynaklanan diğer ödeme yükümlülükleri döviz veya dövize endeksli olarak kararlaştırılması mümkün olmayan sözleşmeler ise, söz konusu sözleşmelerde yer alan bedeller 13.10.2018 tarihine kadar Türk Lirası olarak yeniden belirlenmesi gerekmektedir.

Sözleşme bedelinin Türk Lirası olarak yeniden belirlenmesinde taraflar anlaşamaz ise esas alınacak döviz kurları

- Sözleşme bedelleri 02.01.2018 tarihinde belirlenen Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankası efektif satış kuru kullanılarak hesaplanan Türk Lirası cinsinden karşılığının, 02.01.2018 tarihinden bedellerin yeniden belirlendiği tarihe kadar TÜFE endeksindeki aylık değişim oranları esas alınarak artırılması suretiyle belirlenecektir.

Hüseyin ERİKLER

S.M. Mali Müşavir – Bağımsız Denetçi